

Sytuacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego w 2015 roku

Raport z badań

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie**

Autor: Marta Mróz

Badanie kwestionariuszowe mające na celu rozpoznanie sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego.

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
OBSZARY I PROBLEMY BADAWCZE	4
METODOLOGIA BADANIA	4
CHARAKTERYSTYKA BADANEGO ŚRODOWISKA.....	5
SZANSE I BARIERY ZWIĄZANE ZE ZNALEZIENIEM ZATRUDNIENIA PRZEZ OSOBY BEZROBOTNE	10
AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA ORAZ CHĘĆ PODNOSZENIA WŁASNYCH KWALIFIKACJI	14
PRZYCZYNY I SKUTKI UTRATY ORAZ UWARUNKOWANIA POZOSTAWANIA BEZ PRACY	16
POSTAWY WOBEC RÓŻNYCH FORM ZATRUDNIENIA.....	21
UWARUNKOWANIA MOBILNOŚCI BEZROBOTNYCH.....	23
ADEKWATNOŚĆ POZYSKANYCH KWALIFIKACJI/UMIEJĘTNOŚCI DO TRENDÓW PANUJĄCYCH NA LOKALNYM RYNKU PRACY ZDANIEM BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW	25
PODSUMOWANIE	29

Wstęp

Realizacja 6 edycji badania pt. *Sytuacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego w 2015 r.* możliwa była dzięki podpisanemu w grudniu 2013 r. porozumieniu pn. Umowa Partnerstwa Lokalnego Na Rzecz Badań Rynku Pracy, które jest kontynuacją współpracy podjętej w 2010 r. pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Szczecinie, a Powiatowymi Urzędami Pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego w ramach Akademii Badań Lokalnego Rynku Pracy.

Zawarte Partnerstwo ma na celu monitorowanie procesów społeczno-gospodarczych w regionach oraz powiatach województwa zachodniopomorskiego. Działania podjęte w ramach Partnerstwa pozwolą na podniesienie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców powiatów poprzez dostarczenie instytucjom wspierającym rozwój zatrudnienia, niezbędnych informacji i danych, dotyczących planowanych form i kierunków działań aktywizujących zgodnych z potrzebami lokalnego rynku pracy. Jednym z takich działań jest wspólna realizacja badań z obszaru sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych, którego efektem końcowym jest niniejszy raport.

Zakres tematyczny tegorocznego badania nie różni się zbyt wiele od obszarów tematycznych z poprzednich edycji, nie mniej jednak uległ niewielkim zmianom. W tej edycji badania skupiono się m. in. na szansach i barierach związanych ze znalezieniem zatrudnienia, aktywności edukacyjnej, przyczynach utraty pracy, postaw wobec różnych form zatrudnienia oraz mobilności. Dodatkowo uwaga została poświęcona osobom bezrobotnym, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę w szkole.

Wyrażam nadzieję, iż wyniki uzyskane na podstawie otrzymanych danych, dostarczą istotnych i wyczerpujących informacji nt. sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych oraz okażą się pomocne w procesie identyfikacji i wdrożenia optymalnych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych.

W tym miejscu pragniemy wyrazić swoje podziękowania Dyrektorom Powiatowych Urzędów Pracy za okazanie zainteresowania badaniami, a także pracownikom poszczególnych urzędów za zaangażowanie i udział w ankietowaniu respondentów objętych badaniem.

Obszary i problemy badawcze

Celem badania było rzetelne rozpoznanie sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Bazując na opracowaniach i raportach odnoszących się do rynku pracy i gospodarki, a także w oparciu o statystyki dotyczące bezrobocia rejestrowanego, sformułowane zostały następujące obszary badawcze, odnoszące się do sytuacji społeczno-zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych:

- charakterystyka osób bezrobotnych pod kątem demograficznym (płeć, wiek, itd.);
- szanse i bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne;
- aktywność edukacyjna oraz chęć podnoszenia własnych kwalifikacji;
- przyczyny i skutki utraty oraz uwarunkowania pozostawania bez pracy;
- postawy wobec różnych form zatrudnienia;
- uwarunkowania mobilności bezrobotnych;
- adekwatność pozyskanych kwalifikacji/umiejętności do trendów panujących na lokalnym rynku pracy zdaniem bezrobotnych absolwentów.

Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2015 r. Zbieranie danych nastąpiło w oparciu o kwestionariusz ankiety, skonstruowany przez pracowników Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy (przy użyciu IBM SPSS Data Collection Author), który składał się z 22 pytań skierowanych do wszystkich badanych bezrobotnych oraz z 6 pytań, na które odpowiadali respondenci, którzy w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyli naukę w szkole. Badanie przeprowadzone zostało przez wszystkie powiatowe urzędy pracy województwa zachodniopomorskiego, a udział w nim respondentów (osób bezrobotnych) był dobrowolny. W ramach przeprowadzonego badania posłużono się metodą ankiety bezpośredniej (PAPI – Paper and Pencil Interview), wspomaganą dodatkowo systemem komputerowym (CAPI – Computer Assisted Personal Interviewing) przy pomocy narzędzia informatycznego IBM SPSS Data Collection Interviewer. Po wypełnieniu ankiety, dane z kwestionariuszy wprowadzone zostały przez

pracowników PUP do bazy danych i odesłane do Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy. Dane ilościowe opracowane zostały z wykorzystaniem IBM SPSS Statistics.

Charakterystyka badanego środowiska

Badaną populację stanowiły osoby bezrobotne, korzystające z usług i instrumentów powiatowych urzędów pracy z województwa zachodniopomorskiego. Liczebność próby zrealizowanej w 2015 r., umożliwiła dokonanie prawidłowego wnioskowania statystycznego na populację. Tym samym, uzyskane wyniki z badania, w większości uprawniają do wnioskowania statystycznego na poziomie powiatu, a nie tylko województwa.

Badaniem zostało objętych łącznie 7045 osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego. Liczbę osób, które wzięły udział w badaniu przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba respondentów biorących udział w badaniu w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego

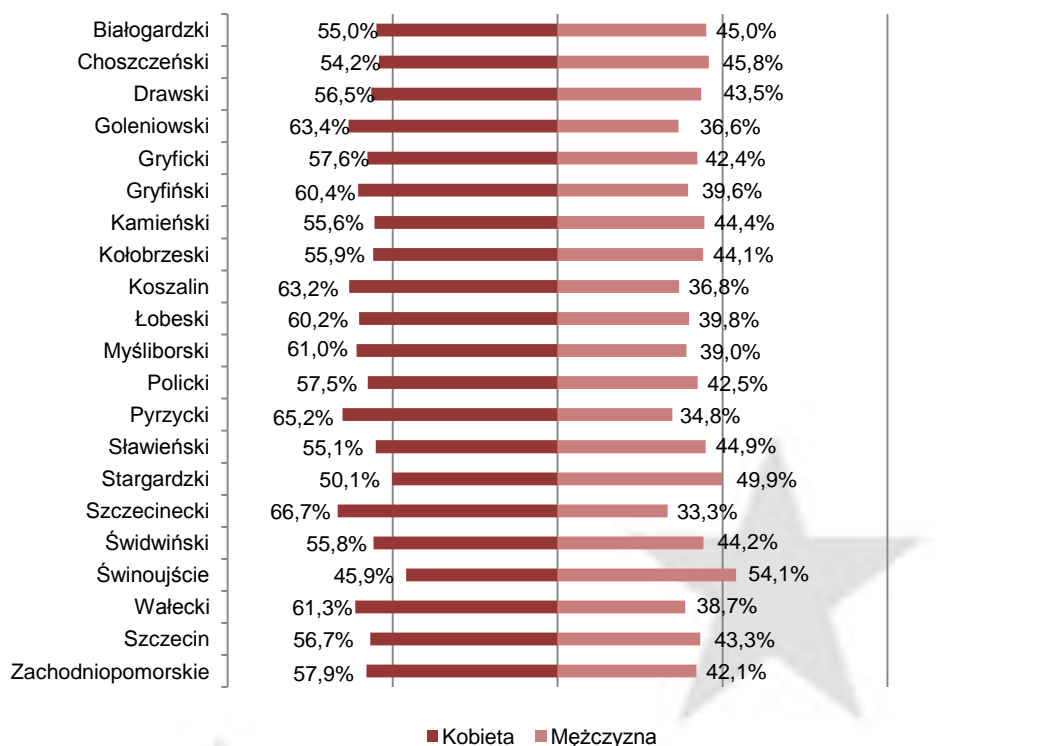
Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczebność próby	Liczba zrealizowanych ankiet
Białogardzki	4 609	355	353
Choszczeński	3 595	347	347
Drawski	4 817	356	371
Goleniowski	3 408	345	347
Gryficki	4 831	356	363
Gryfiński	4 698	355	359
Kamieński	3 369	345	357
Kołobrzeski	3 291	344	341
Koszalin	10 366	370	380
Łobeski	2 901	339	339
Myśliborski	3 341	345	356
Policki	2 806	338	334
Pyrzycki	2 958	340	339
Sławieński	4 263	352	314
Stargardzki	6 427	362	367
Szczecinecki	6 400	362	369
Świdwiński	3 646	348	360
Świnoujście	1 153	288	318

Wałecki	3 051	341	344
Szczecin	15 658	375	387
Zachodniopomorskie	95 588	6 963	7045

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego (2015)

Spośród wszystkich zbadanych osób 57,9% stanowiły kobiety, natomiast 42,1% mężczyźni (Wykres 1). Największy odsetek kobiet uczestniczących w badaniu odnotowano w powiecie szczecineckim (66,7%) i pyrzyckim (65,2%), zaś mężczyźni najliczniej reprezentowali miasto Świnoujście (54,1%) oraz powiat stargardzki (49,9%).

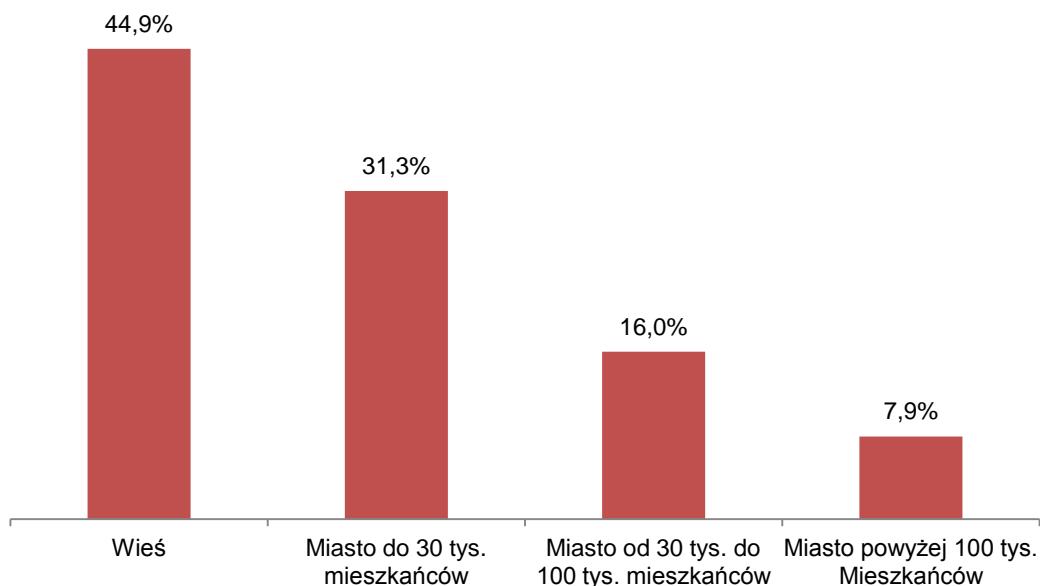
Wykres 1. Płeć respondentów w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego (N=7030)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Z analizy danych dotyczących miejsca zamieszkania respondentów wynika, iż 44,9% stanowiły osoby zamieszkujące wieś. 31,3% badanych bezrobotnych pochodzi z mniejszych miejscowości do 30 tys. mieszkańców. Najmniej liczną grupą byli ankietowani z dużych miast (7,9%), tj. ze Szczecina i Koszalina.

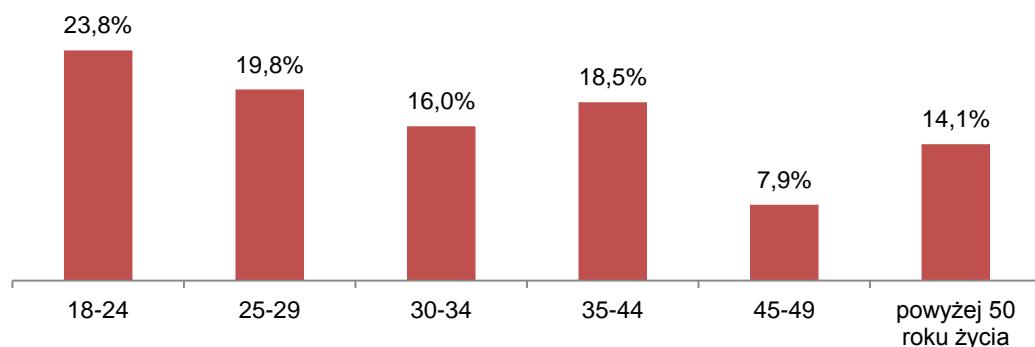
Wykres 2. Miejsce zamieszkania respondentów biorących udział w badaniu (N=6830)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową wśród badanych bezrobotnych, były osoby w wieku 18-24 lata – 23,8%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby należące do kategorii wiekowej 45-49 lat – 7,9%. W badaniu zdecydowanie częściej brały udział osoby młode, udział respondentów do 30 roku życia wyniósł 43,6%. Osoby powyżej 50 lat, stanowiły 14,1% wszystkich badanych w województwie zachodniopomorskim.

Wykres 3. Wiek respondentów biorących udział w badaniu (N=7017)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Najwyższy odsetek młodych osób do 30 roku życia, biorących udział w badaniu wystąpił w powiecie myśliborskim (55,9%) oraz goleniowskim (54,8%), zaś najniższy w Świnoujściu – 17,7%. Tam też udział osób powyżej 50 lat był najwyższy i wyniósł 35,3%, natomiast najmniej respondentów w tej grupie wiekowej odnotowano w powiecie goleniowskim – 8,1%.

Tabela 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego (N=7017)

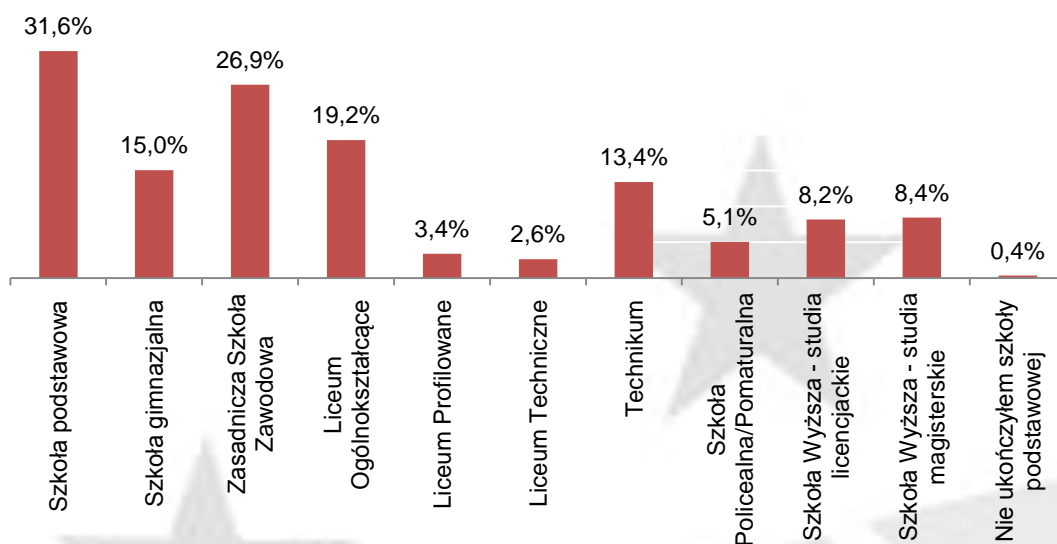
Powiat	18-24	25-29	30-34	35-44	45-49	Powyżej 50 roku życia
Białogardzki	18,8%	18,8%	18,5%	15,6%	12,5%	15,9%
Choszczeński	30,3%	20,8%	13,9%	16,5%	7,8%	10,7%
Drawski	27,4%	19,9%	19,9%	16,1%	6,6%	10,0%
Goleniowski	32,9%	21,9%	14,4%	19,3%	3,5%	8,1%
Gryficki	27,7%	23,0%	17,2%	13,6%	7,8%	10,8%
Gryfiński	27,9%	20,3%	14,8%	18,7%	6,7%	11,7%
Kamieński	23,9%	15,9%	18,8%	22,2%	6,5%	12,8%
Kołobrzeski	20,5%	22,0%	14,4%	22,0%	6,7%	14,4%
Koszalin	21,1%	19,3%	19,3%	21,3%	9,0%	10,0%
Łobeski	29,9%	21,0%	15,4%	13,9%	7,7%	12,1%
Myśliborski	33,1%	22,8%	9,0%	14,6%	5,6%	14,9%
Policki	20,7%	17,4%	13,8%	24,6%	5,7%	17,7%

Pyrzycki	24,8%	20,1%	18,3%	18,6%	7,4%	10,9%
Sławieński	25,5%	20,4%	15,0%	16,9%	9,2%	13,1%
Stargardzki	24,8%	21,5%	13,9%	16,9%	8,7%	14,2%
Szczecinecki	23,0%	22,5%	16,0%	22,0%	4,9%	11,7%
Świdwiński	21,7%	21,7%	16,1%	15,6%	8,3%	16,7%
Świnoujście	9,1%	8,5%	14,5%	18,0%	14,5%	35,3%
Wałecki	18,8%	16,5%	19,7%	21,2%	7,9%	15,9%
Szczecin	14,2%	19,7%	16,3%	21,5%	10,4%	17,9%

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Z uwagi na to, iż na pytanie odnośnie typu ukończonych szkół, respondenci mogli wskazać kilka odpowiedzi, nie można jednoznacznie określić wykształcenia jakie posiadają badane osoby bezrobotne. Spośród wszystkich ankietowanych 31,6% zaznaczyło, iż ukończyło szkołę podstawową, ale tylko 15,0% wskazało gimnazjum. Do ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej przyznało się 26,9% badanych. Studia wyższe licencjackie lub magisterskie łącznie ukończyło 16,8% osób bezrobotnych. Najmniejszy odsetek respondentów zaznaczyło ukończenie liceum technicznego (2,6%) oraz liceum profilowanego (3,4%). Jedynie 0,4% badanych nie ukończyło szkoły podstawowej.

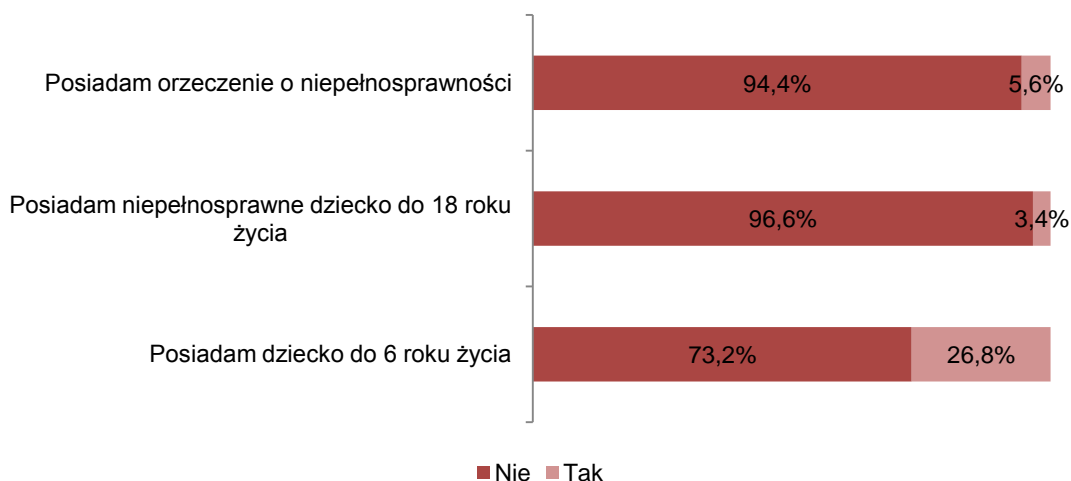
Wykres 4. Typ ukończonych szkół przez respondentów (N=7043)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Badane osoby bezrobotne zostały poproszone o zaznaczenie odpowiedzi, które właściwie opisują ich sytuację życiową. 26,8% respondentów posiada dziecko do 6 roku życia, z czego 72,2% to kobiety. Niewielki odsetek stanowią osoby, które posiadają niepełnosprawne dziecko do 18 roku życia (3,4%) oraz orzeczenie o niepełnosprawności (5,6%). Również w obu tych przypadkach większość stanowią kobiety (odpowiednio 62,3% i 54,7%).

Wykres 5. Sytuacja życiowa w jakiej obecnie znajdują się respondenci (N=7042)

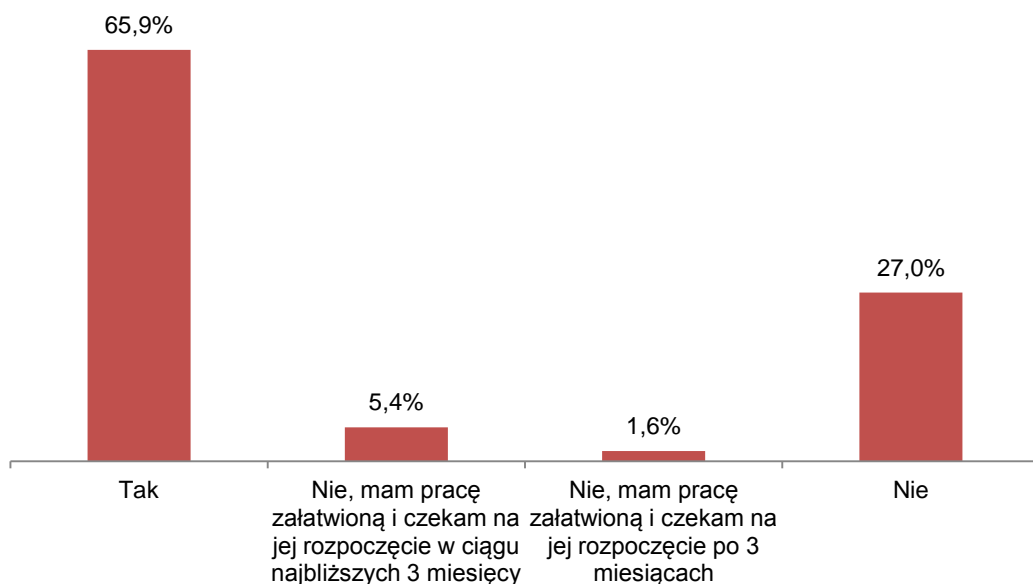

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Szanse i bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne

Jednym ze sposobów pomiaru aktywności zawodowej wśród bezrobotnych jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie: „Czy w ciągu ostatnich 4 tygodni poszukiwali pracy?” Większość ankietowanych (65,9%) odpowiedziało na to pytanie twierdząco. 27,0% bezrobotnych nie poszukiwało pracy w analizowanym okresie. W porównaniu do ubiegłorocznego badania nastąpił wzrost liczby nieaktywnych zawodowo o 0,9 punktu procentowego. Niewielki odsetek respondentów ma załatwianą pracę i czeka na jej rozpoczęcie około trzech miesięcy (5,4%) lub otrzyma ją po upływie tego okresu (1,6%).

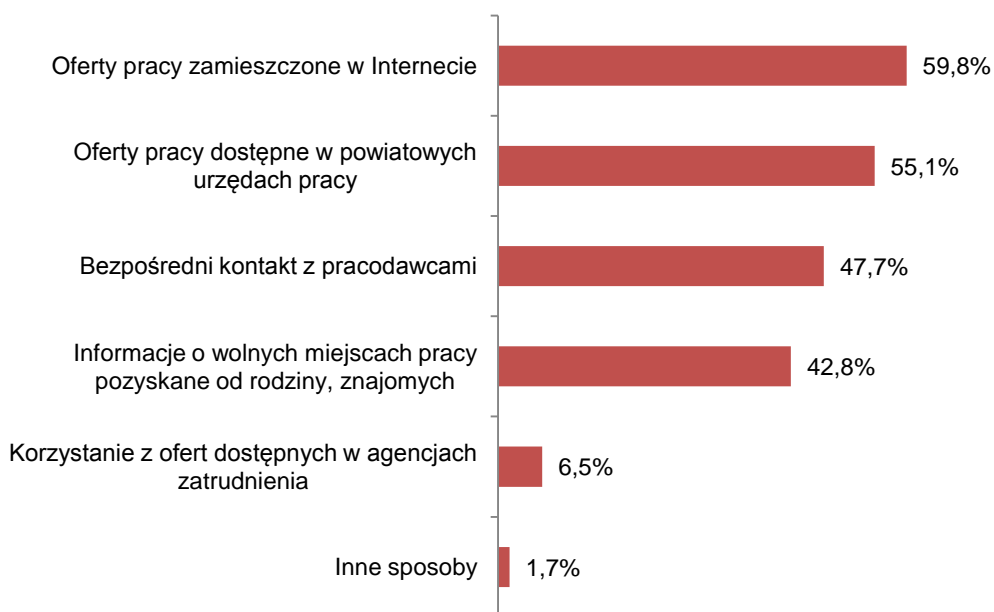
Wykres 6. Poszukiwanie pracy przez respondentów w okresie ostatnich 4 tygodni (N=6954)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

W odniesieniu do stosowania różnych metod poszukiwania pracy, 59,8% respondentów korzysta z ofert pracy zamieszczonych w Internecie, prasie. Kolejnym popularnym sposobem poszukiwania wolnych miejsc pracy jest przeglądanie ofert dostępnych w powiatowych urzędach pracy (55,1%). Wśród innych metod poszukiwania zatrudnienia dominowała odpowiedź, iż osoby bezrobotne poszukiwały pracy poprzez bezpośredni kontakt z pracodawcami (47,7%) oraz korzystali z informacji o wolnych miejscach pracy uzyskanych od rodziny, znajomych – 42,8%. Najmniej popularnym sposobem poszukiwania pracy, według badanych bezrobotnych, okazało się korzystanie z ofert dostępnych w agencjach zatrudnienia – 6,5% wskazań. Nadmienić należy, iż ta forma poszukiwania pracy od 2013 r. jest najrzadziej wymienianą kategorią odpowiedzi. Należałoby odpowiedzieć sobie na pytanie, „dlaczego agencje zatrudnienia nie cieszą się zbytnią popularnością wśród osób bezrobotnych?”.

Wykres 7. Sposoby poszukiwania pracy przez respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6397)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Największą barierą utrudniającą znalezienie zatrudnienia jest brak odpowiednich ofert w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy, odpowiedzi takiej udzieliło 47,3% respondentów. Kolejnym powodem było zbyt niskie wynagrodzenie oferowane przez pracodawców (26,0%) oraz brak ofert pracy w moim zawodzie (21,8% wskazań). Co piąty ankietowany wskazał, iż czynnikiem stanowiącym przeszkodę w podjęciu zatrudnienia jest posiadanie zbyt niskich kwalifikacji w stosunku do wymagań pracodawcy, a także oferowanie przez pracodawców pracy na tzw. „umowach śmieciowych”. Do najrzadziej wymienianych przyczyn utrudniających podjęcie pracy, badani bezrobotni zaliczali odpowiedź, że nie chodzą szukać pracy, ponieważ się wstydzą (0,9%) lub nie posiadają odpowiednich „znajomości” (1,6%), bądź też nie potrafią jej po prostu szukać (2,1%).

Wykres 8. Bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne w województwie zachodniopomorskim (N=6767)

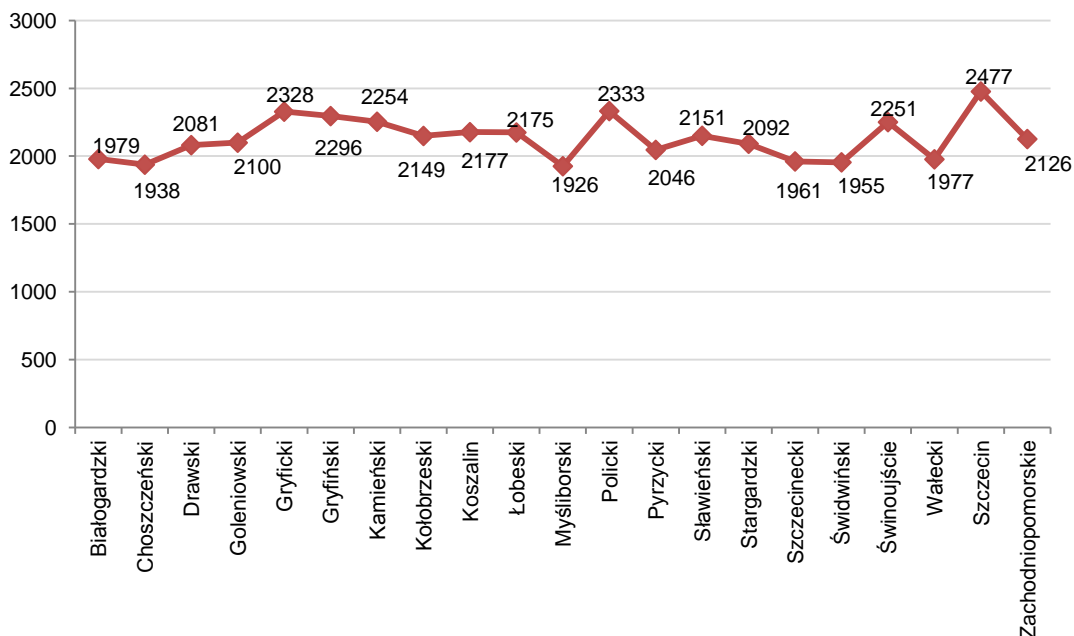

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Przeciętna pensja, przy której badani bezrobotni byliby skłonni podjąć zatrudnienie wyniosła 2126 zł netto, a więc jest to kwota, którą chcieliby mieć „na rękę”. Najwyższy poziom średniego wynagrodzenia w wysokości 2477 zł, chcieliby otrzymywać respondenci mieszkający w Szczecinie. Zaś przeciętna najniższa pensja, za jaką zdecydowaliby się pracować badani bezrobotni dotyczyła powiatu choszczeńskiego i wynosiła 1938 zł netto. Zauważalne są także różnice pomiędzy oczekiwaniami płacowymi wśród kobiet i mężczyzn.

Bezrobotne kobiety biorące udział w badaniu, deklarowały przeciętne wynagrodzenie o 18,3% niższe niż mężczyźni.

Wykres 9. Średni poziom wynagrodzenia netto, jaki powinien zaproponować potencjalny pracodawca wg respondentów [w zł] (N=6415)

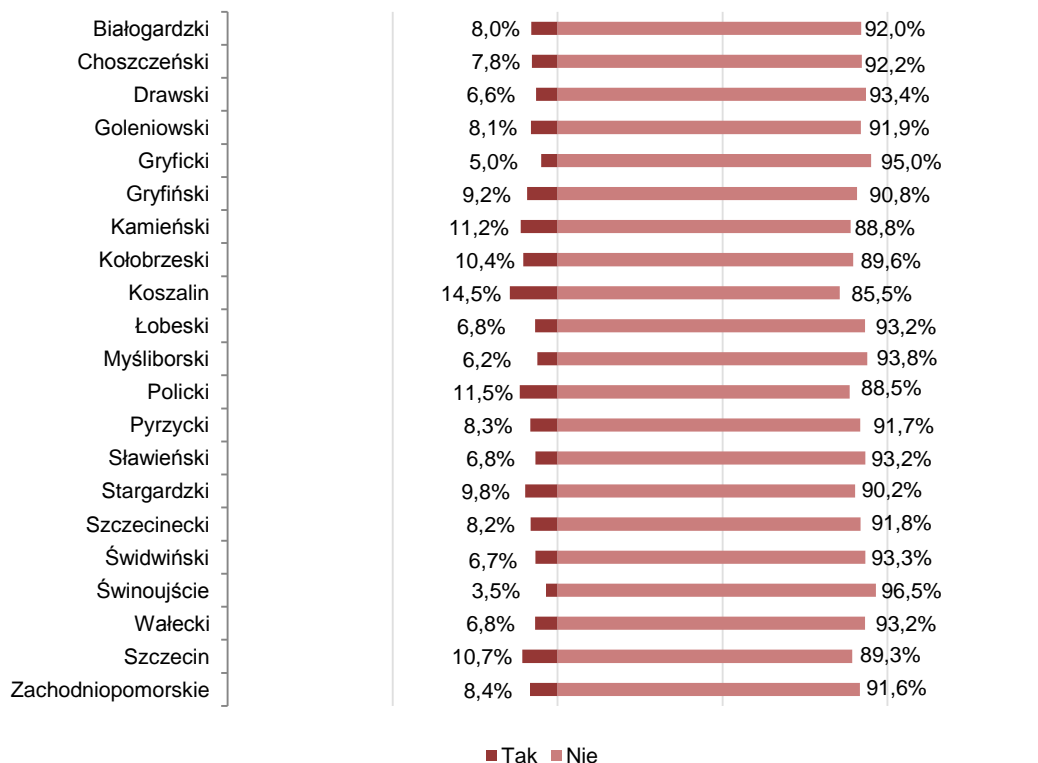

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Aktywność edukacyjna oraz chęć podnoszenia własnych kwalifikacji

Jednym z podstawowych celów badawczych było określenie aktywności edukacyjnej oraz chęci podnoszenia własnych kwalifikacji przez osoby bezrobotne. Spośród wszystkich osób, które wzięły udział w badaniu, 8,4% przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy brało udział w szkoleniach, kursach lub innych formach kształcenia. Najczęściej aktywni edukacyjnie byli bezrobotni z Koszalina (14,5%) oraz z powiatu polickiego (11,5%) i kamieńskiego (11,2%). Najmniej zaś aktywni edukacyjnie byli respondenci ze Świnoujścia (3,5%). Wskazania respondentów pokazują, iż osoby bezrobotne niechętnie podnoszą swoje kwalifikacje. Może to mieć związek z wysokimi kosztami szkoleń, bądź też z brakiem odpowiednich kursów, na które mogliby uczęszczać ankietowani.

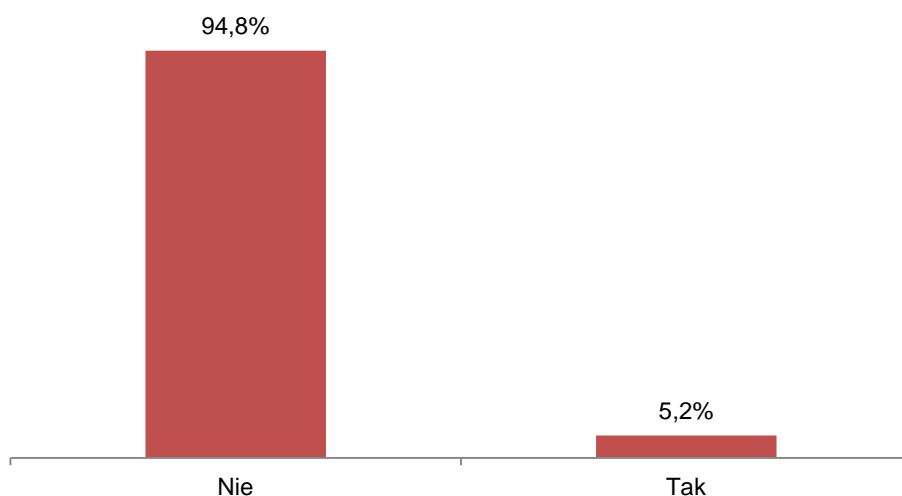
Wykres 10. Aktywność respondentów w kształceniu pozaszkolnym (N=6989)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Niewielki jest także odsetek osób bezrobotnych kontynuujących kształcenie w systemie niestacjonarnym. Pozytywnej odpowiedzi udzieliło 5,2% respondentów. W tym przypadku może mieć to również związek z dość wysokimi kosztami kształcenia w systemie zaocznym czy wieczorowym. Istotny jest także dostęp do tego rodzaju edukacji. O ile jeszcze w większych miastach znaleźć można szkoły oferujące kształcenie w takim systemie, o tyle w mniejszych miejscowościach jest to rzadziej spotykane. Coraz więcej uczelni wyższych zamyka też swoje ośrodki zamiejscowe, z uwagi na coroczną malejącą ilość osób chętnych do podjęcia nauki, na co wskazują tegoroczne wyniki. W porównaniu do badania z 2014 r., zauważono spadek liczby bezrobotnych, kontynuujących kształcenie w systemie niestacjonarnym o 3,5 punkty procentowe.

Wykres 11. Kształcenie w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo) respondentów (N=6974)

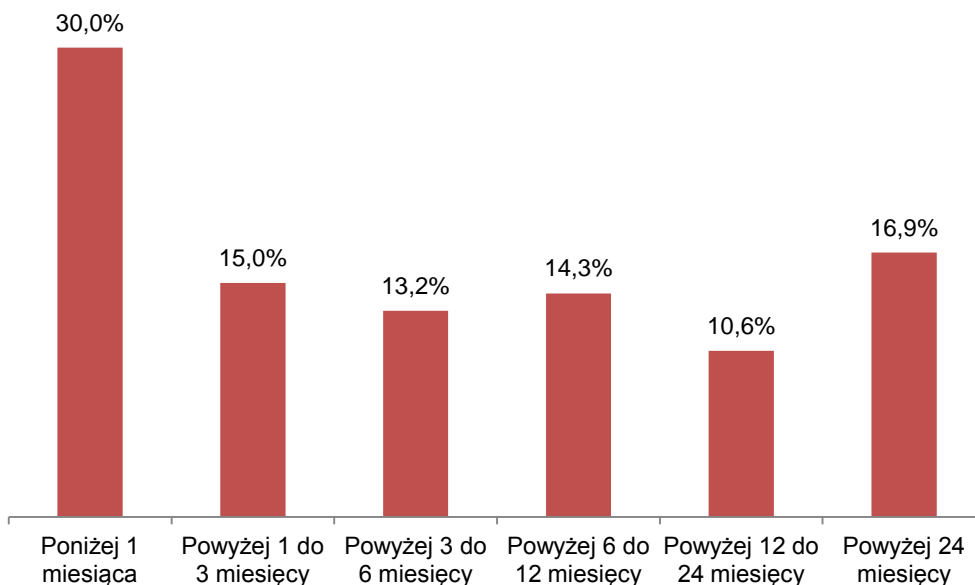

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Przyczyny i skutki utraty oraz uwarunkowania pozostawania bez pracy

Pod względem czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w urzędzie pracy, najliczniejszą populację stanowili bezrobotni zarejestrowani poniżej jednego miesiąca – 30,0% ogółu respondentów. Są to głównie osoby młode do 30 roku życia, które najprawdopodobniej ukończyły edukację. Kolejną grupę stanowiły osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy – 16,9%. Tu przeważali bezrobotni w kategorii wiekowej 45-49 lat oraz powyżej 50 roku życia. Najmniejszy odsetek dotyczył osób, będących w rejestrach powiatowych urzędów pracy od roku do 2 lat – 10,6%. Najkrócej (poniżej 1 miesiąca) w statystykach powiatowych urzędów pracy pozostają respondenci z powiatu polickiego (79,4%), zaś najdłużej (powyżej 24 miesięcy) z powiatu pyrzyckiego (30,1%).

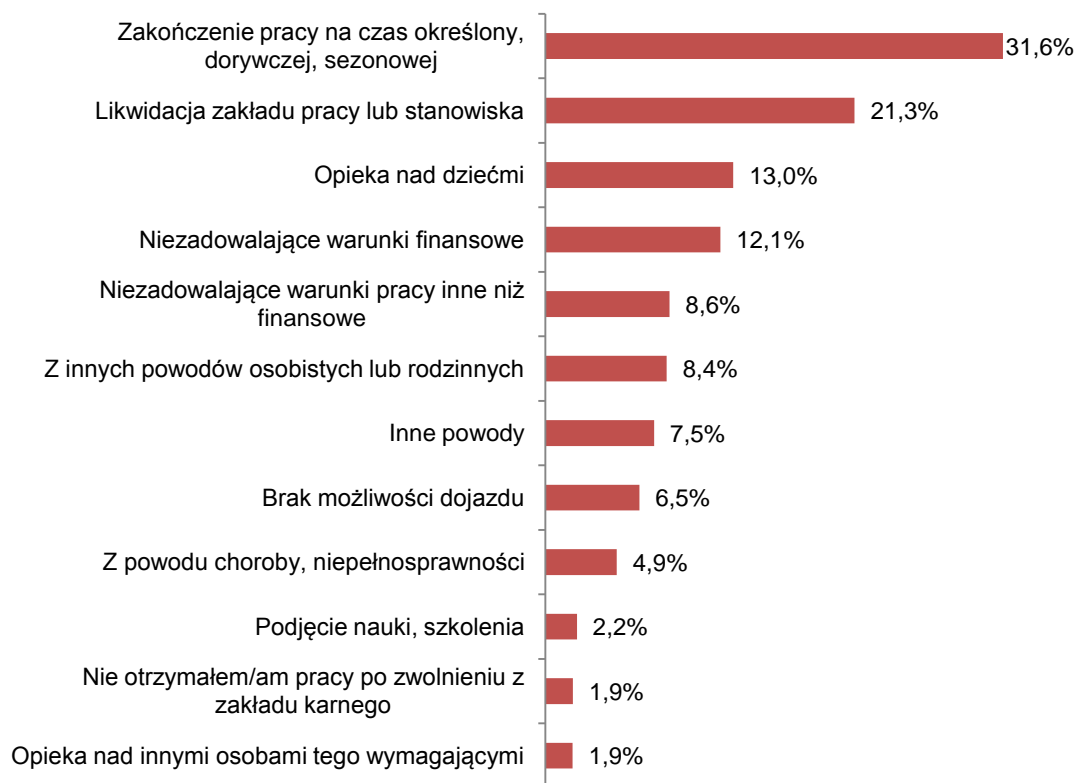
Wykres 12. Okres pozostawania respondentów w rejestrach powiatowych urzędów pracy (N=6949)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Główną przyczyną utraty zatrudnienia przez respondentów jest zakończenie pracy na czas określony, dorywczej lub sezonowej (31,6% wskazań). Posiadanie statusu osoby bezrobotnej wiąże się również z likwidacją zakładu pracy lub stanowiska (21,3%). Coraz więcej respondentów jako przyczynę utraty zatrudnienia podaje opiekę nad dziećmi (13,0%). W porównaniu do badania z 2014 roku, odsetek osób zaznaczających tę odpowiedź wzrósł o 1,5 punktu procentowego. Głównym powodem tego stanu rzeczy może być ograniczony dostęp do publicznych instytucji opieki nad dzieckiem, a przede wszystkim żłobków, co powoduje, że osoby mające małe dzieci rezygnują z pracy zawodowej na rzecz opieki nad potomstwem. Najrzadziej wymienianą przyczyną utraty pracy jest podjęcie nauki, szkolenia (2,2%) oraz opieka nad innymi osobami tego wymagającymi i nie otrzymanie pracy po zwolnieniu z zakładu karnego (w obu przypadkach po 1,9% odpowiedzi).

Wykres 13. Przyczyny utraty pracy przez respondentów (N=6131)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Większość badanych bezrobotnych, jako główny powód rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, wskazało chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (68,3%). Problem ten dotyczy nie tylko województwa zachodniopomorskiego, ale także całej Polski. Znaczna część tych bezrobotnych prawdopodobnie podejmuje pracę w szarej strefie, a do urzędu przychodzi tylko po pieczętę. 39,7% respondentów zarejestrowała się w celu skorzystania ze szkoleń, kursów, natomiast 35,6% badanych chciałoby skorzystać z pośrednictwa pracy / ofert pracy. Co trzeci ankietowany, jako przyczynę rejestracji podał możliwość skorzystania z poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej, a także skorzystanie ze stażu. Niewielki odsetek badanych zainteresowany był możliwością uzyskania dofinansowania dla rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz skorzystania z prac interwencyjnych i robót publicznych (w obu przypadkach po 10,8% odpowiedzi).

Wykres 14. Powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy przez respondentów (N=6895)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Badane osoby, zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, najczęściej korzystały z krajowego pośrednictwa pracy (39,1%) oraz ze staży (36,1%). W porównaniu do ubiegłorocznej edycji badania, zanotowano wzrost zainteresowania krajowym pośrednictwem pracy aż o 9,5 punktów procentowych. Co czwarty ankietowany uczęszczał na szkolenia bądź korzystał z poradnictwa zawodowego. Najniższy odsetek badanych otrzymało grant na telepracę (0,1%) oraz bon na zasiedlenie (0,6%). Może to wynikać z tego, iż jest to mało popularna forma aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Wykres 15. Formy wsparcia świadczone przez powiatowe urzędy pracy, z których skorzystali respondenci (N=4951)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Respondenci biorący udział w badaniu najczęściej deklarowali, iż pozostają na utrzymaniu innych osób (53,8%). Głównym źródłem dochodu dla 26,1% ankietowanych są zajęcia dorywcze. Porównując ten wynik do badania z 2014 r., zauważamy wzrost odsetka osób, deklarujących to źródło utrzymania jako główne, o 6,2 punkty procentowe. Prawdopodobnie bezrobotni coraz częściej podejmują się pracy w szarej strefie. Zasilek dla bezrobotnych otrzymało 15,3% badanych. Brak jakichkolwiek źródeł utrzymania wskazało 8,4% respondentów. Jest to o 2,5 punktów procentowych mniej wskazań niż w ubiegłorocznym

badaniu. Najmniejszy odsetek osób biorących udział w badaniu utrzymuje się ze stypendium stażowego (3,6%) oraz z innego niezarobkowego źródła (4,6%).

Wykres 16. Źródła utrzymania respondentów (N=6858)

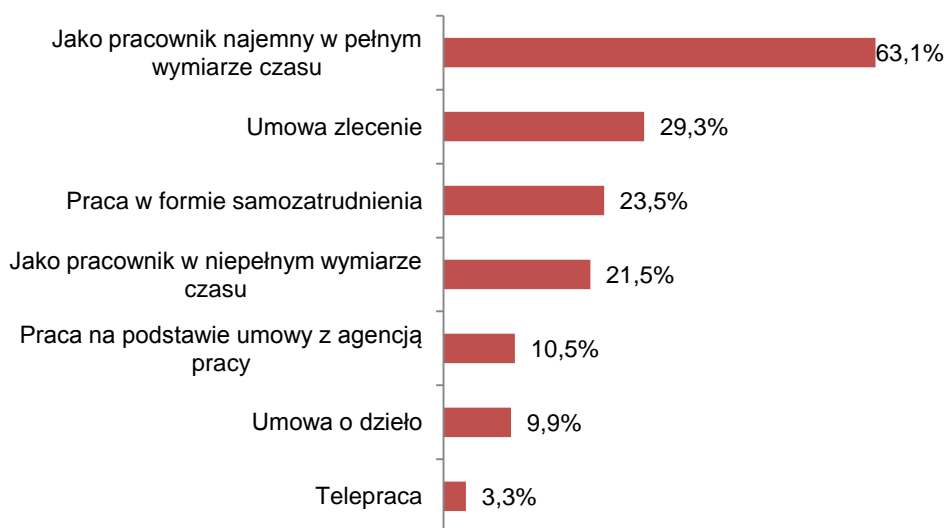
Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Postawy wobec różnych form zatrudnienia

Obecnie na rynku pracy coraz częściej stosuje się alternatywne formy zatrudnienia. W badaniu postanowiono zapytać się respondentów, w jakiej formie zatrudnienia byliby gotowi podjąć pracę, gdyby otrzymali ofertę pracy od potencjalnego pracodawcy. Większość badanych (63,1%) zatrudniłoby się jako pracownik najemny w pełnym wymiarze czasu pracy. Tę formę zatrudnienia uważa się za najbezpieczniejszą, gdyż uregulowana jest przepisami Kodeksu Pracy, który gwarantuje pracownikom przywileje pracownicze, np. gwarancję minimalnego wynagrodzenia, prawo do płatnego urlopu czy też zwolnienia lekarskiego. Blisko 30,0% bezrobotnych zdecydowałoby się na pracę na umowę zlecenie. Niespełna co czwarty badany podjąłby pracę w formie samozatrudnienia lub jako pracownik w niepełnym wymiarze czasu pracy. Najmniej respondentów zdecydowałoby się na

telepracę (3,3%). Być może wynika to z faktu, iż osobom bezrobotnym telepraca kojarzy się głównie z pracą przez telefon. Zgodnie z art. 67⁵ § 1 Kodeksu pracy telepraca jest pracą, która może być wykonywana regularnie poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną.¹ A więc jest to praca zdalna, poza biurem firmy, najczęściej wykonywana w domu, odpowiednia dla osób opiekujących się dziećmi, innymi osobami tego wymagającymi, czy też dojeżdżającymi z daleka albo dla osób niepełnosprawnych.

Wykres 17. Formy zatrudnienia, których badani respondenci nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia (N=6620)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Analizując formy zatrudnienia, które badani respondenci biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia, warto również przedstawić czynniki, którymi kierują się przy wyborze oferty pracy. Większość badanych bierze pod uwagę przede wszystkim wysokość zarobków (67,0%). Nieco mniej, bo 53,3% ankietowanych kieruje się odległością miejsca pracy od miejsca zamieszkania. Dla co trzeciego respondenta ważna jest opinia

¹ isap.sejm.gov.pl, dostęp 26.11.2015 r.

o pracodawcy. Z kolei możliwość awansu i rozwoju swojej kariery istotne jest dla 18,8% badanych bezrobotnych.

Wykres 18. Czynniki, którymi kierują się respondenci przy wyborze oferty pracy (N=6863)

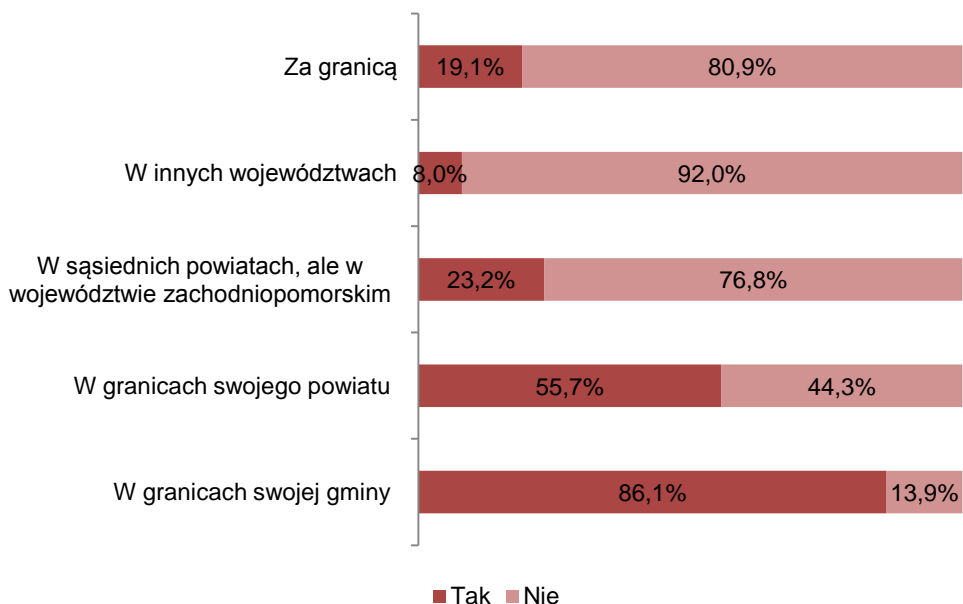
Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Uwarunkowania mobilności bezrobotnych

Analizując skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania, zdecydowana większość (86,1%) zadeklarowała możliwość podjęcia pracy w granicach swojej gminy. Ponad połowa badanych uznała, że mogłaby pracować w granicach swojego powiatu. Na podjęcie zatrudnienia poza granicami kraju zdecydowałoby się 19,1% ankietowanych. Jest to o 1,4 punktów procentowych mniej wskazań niż w ubiegłorocznym badaniu. Natomiast najmniej bezrobotnych skłonnych jest do podjęcia zatrudnienia w innych województwach (8,0%). Wynika z tego, iż mobilność

badanych bezrobotnych maleje wraz z oddalaniem się miejsca, na terenie którym znajduje się potencjalny pracodawca.

Wykres 19. Skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania (N=5319)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Analizując dane dotyczące planów związanych z wyjazdem respondentów za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy, 67,2% ankietowanych odpowiedziało, że nie planuje takiego wyjazdu. Jedna piąta respondentów nie określiła jednoznacznie, czy zdecyduje się na taki wyjazd. Jedynie 1,8% badanych deklaruje, iż zamierza wyjechać na stałe lub planuje wyjazd na okres dłuższy niż 12 miesięcy. Zatem niezbyt obiecująco wygląda gotowość respondentów do podjęcia zatrudnienia nie tylko poza obrębem zamieszkania, ale również poza granicami kraju. Świadczy to o niskiej mobilności zarejestrowanych osób bezrobotnych. Problem jest o tyle istotny, iż na przestrzeni kilku lat, odkąd przeprowadzane są badania wśród osób bezrobotnych, ich skłonność do wyjazdu poza obszar zamieszkania w celu znalezienia zatrudnienia nie zmienia się. To powinno skłonić do podjęcia działań przygotowujących osoby bezrobotne do „zmian”, jak również

większej mobilności. Jednocześnie warto byłoby się zastanowić nad pytaniem, „dlaczego osoby bezrobotne nie chcą szukać zatrudnienia poza miejscem zamieszkania?” i spróbować udzielić na nie odpowiedzi w kolejnej edycji badania.

Wykres 20. Plany respondentów związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy (N=6950)

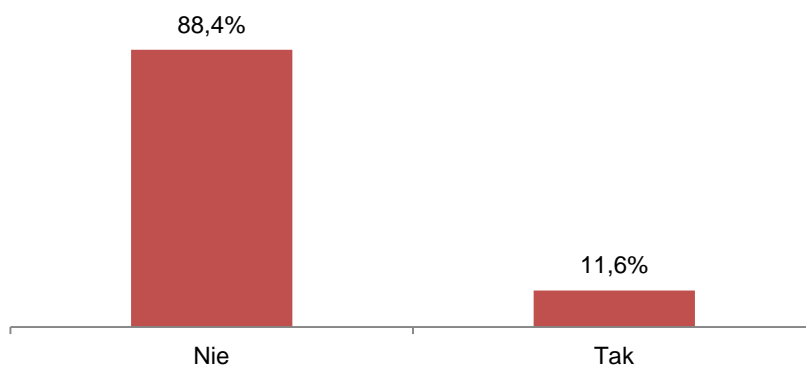

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Adekwatność pozyskanych kwalifikacji/umiejętności do trendów panujących na lokalnym rynku pracy zdaniem bezrobotnych absolwentów

Spośród wszystkich osób biorących udział w badaniu tylko 11,6% ukończyło naukę w szkole w okresie ostatnich 12 miesięcy. Wśród nich, największy odsetek dotyczył absolwentów z powiatu szczecineckiego (21,5%), a najmniej wskazań twierdzących było w Świnoujściu (3,8%). Dalsza analiza będzie odnosić się do bezrobotnych, którzy twierdząco odpowiedzieli na pytanie „Czy w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończył/a Pan/i naukę w szkole?”.

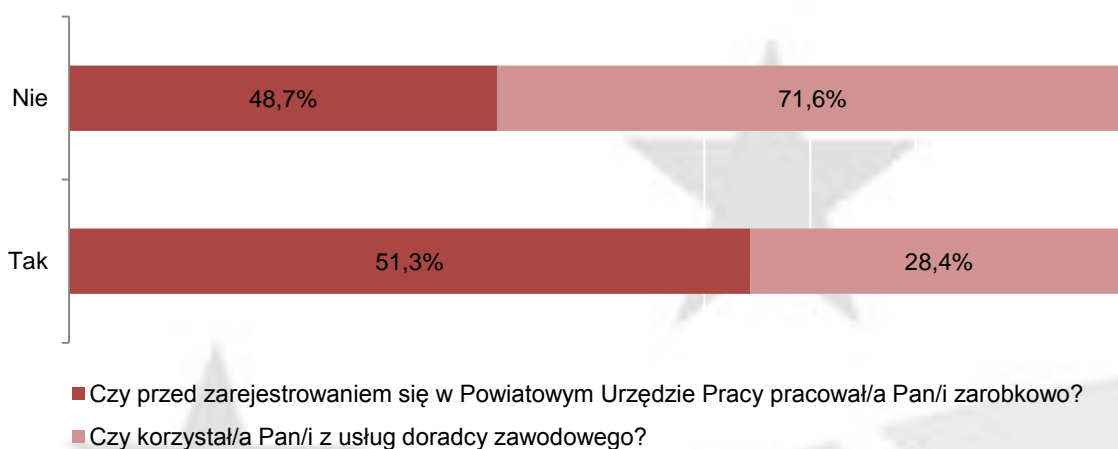
Wykres 21. Ukończenie przez respondentów nauki w szkole w ciągu ostatnich 12 miesięcy (N=6882)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Ponad połowa badanych respondentów pracowała zarobkowo przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy, a tylko 28,4% korzystało z usług doradcy zawodowego. Wśród osób, które wcześniej pracowały i korzystały z pomocy doradcy zawodowego dominowali bezrobotni w wieku 18-24 lata i przeważnie były to kobiety.

Wykres 22. Korzystanie z usług doradcy zawodowego oraz podjęcie zatrudnienia przed rejestracją w powiatowym urzędzie pracy przez badanych absolwentów (N=1039)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Absolwenci, którzy zakończyli naukę w szkole, zostali poproszeni o ocenę oczekiwań względem przyszłej pracy. Dla blisko 60,0% badanych bardzo ważny jest satysfakcjonujący poziom wynagrodzenia oraz dobra atmosfera w pracy. Możliwość skorzystania z ubezpieczenia zdrowotnego bardzo istotne jest dla 70,4% respondentów. Dla 70,0% ankietowanych ważna lub bardzo ważna jest dogodna lokalizacja przyszłego pracodawcy, a także uznanie przełożonych. Bardzo istotna lub istotna, według badanych bezrobotnych, jest również praca zgodna z wykształceniem lub ze zdobytymi w szkole kwalifikacjami.

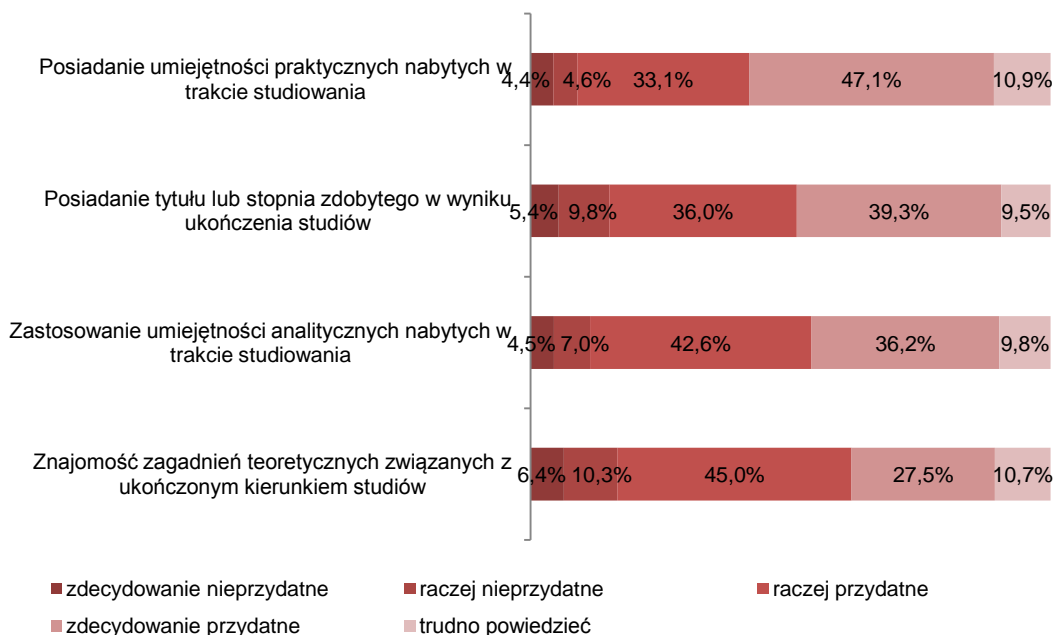
Tabela 3. Ocena oczekiwań związanych z przyszłą pracą przez respondentów (N=778)

0 - jest to dla mnie nie istotne 1- jest to dla mnie mało ważne... 5 - jest to dla mnie bardzo ważne	0	1	2	3	4	5
Satysfakcjonujący poziom wynagrodzenia	0,9%	1,9%	2,5%	10,3%	24,8%	59,6%
Ubezpieczenie zdrowotne	1,0%	1,1%	2,9%	5,9%	18,8%	70,4%
Dobra atmosfera w pracy	1,3%	1,3%	2,6%	11,5%	23,7%	59,5%
Dogodna lokalizacja	2,0%	3,1%	6,4%	18,5%	28,2%	41,8%
Praca zgodna z wykształceniem / ze zdobytymi w szkole kwalifikacjami	5,7%	8,5%	11,0%	18,9%	21,7%	34,2%
Możliwość awansu	4,7%	5,3%	7,7%	17,3%	28,3%	36,7%
Uznanie przełożonych	2,7%	4,5%	7,0%	15,8%	30,3%	39,7%
Inne	51,9%	0,0%	3,7%	3,7%	14,8%	25,9%

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Badani absolwenci zostali poproszeni o ocenę przydatności zdobytych w trakcie nauki w szkole wiedzy, kompetencji oraz uprawnień, w kontekście własnych doświadczeń na rynku pracy i związanych z nimi oczekiwań pracodawców, specyfiki realizowanych zadań, czy też w kontekście prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Większość badanych pozytywnie ocenia zdobyte umiejętności, wiedzę czy kompetencje. Posiadanie umiejętności praktycznych nabytych w trakcie studiowania, za raczej przydatne lub zdecydowanie przydatne, uważa 80,2% badanych. Zastosowanie umiejętności analitycznych nabytych w trakcie studiowania przydatne było dla 78,8% respondentów. Także ponad 70,0% ankietowanych stwierdziło, że posiadanie tytułu lub stopnia zdobytego w wyniku ukończenia studiów oraz znajomość zagadnień teoretycznych związanych z ukończonym kierunkiem studiów było raczej lub zdecydowanie przydatne.

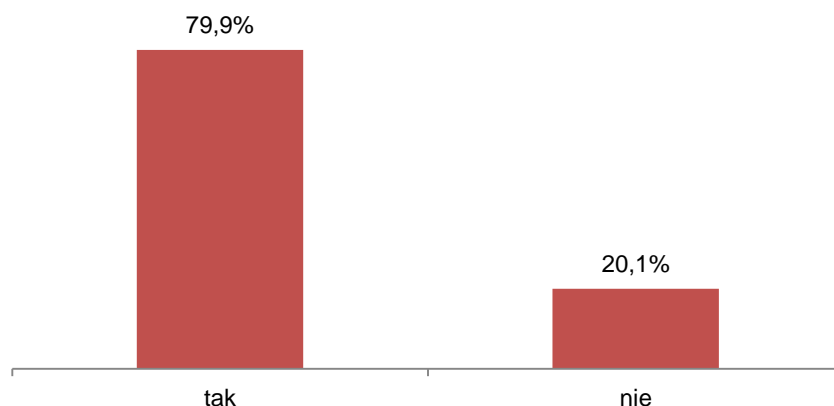
Wykres 23. Ocena przydatności zdobytych w trakcie nauki w szkole umiejętności, kompetencji oraz uprawnień przez respondentów (N=735)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Jeśli chodzi o plany dotyczące rozpoczęcia dalszej nauki w szkole, większość respondentów odpowiedziało, że nie planuje takich działań w ciągu najbliższych trzech miesięcy. Spośród ankieterów, którzy wyrazili chęć dalszej nauki, większość stanowiły kobiety oraz osoby w wieku 18-24 lata. Najczęściej kontynuacją nauki zainteresowani byli mieszkańcy powiatu wałeckiego (31,3%) oraz sławieńskiego (31,4%), zaś najmniej respondenci pochodzący ze Świnoujścia (3,7%).

Wykres 24. Plany dotyczące rozpoczęcia dalszej nauki przez absolwentów w ciągu najbliższych trzech miesięcy (N=934)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2015).

Podsumowanie

- W badaniu udział wzięło 7045 respondentów, z czego większość stanowiły kobiety (57,9%). Najczęściej były to osoby młode do 30 roku życia (43,6%).
- Ponad 60,0% badanych wykazywało się aktywnością na rynku pracy, m.in. poprzez przeglądanie ofert zamieszczonych w Internecie i prasie, a także korzystanie z ofert dostępnych w powiatowych urzędach pracy. Za największą barierę utrudniającą znalezienie zatrudnienia respondenci uznali brak odpowiednich ofert w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy. Przeciętna pensja, przy której badani bezrobotni byłiby skłonni podjąć zatrudnienie wyniosła 2126 zł netto, czyli tyle chcieliby otrzymywać „na rękę”.
- Gorzej prezentuje się aktywność edukacyjna badanych bezrobotnych. Tylko 8,4% z nich przyznało się, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy brało udział w szkoleniach, kursach lub innych formach kształcenia. Niska aktywność edukacyjna uwidoczniła się również w odsetku wskazań dotyczących kształcenia w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo). Nauki w takim systemie nie podjęło 94,8% respondentów.

- W przypadku analizy czasu pozostawania w rejestrze osób bezrobotnych, 30,0% badanych widnieje w statystykach powiatowych urzędów pracy poniżej miesiąca i są to głównie osoby młode do 30 roku życia, natomiast udział bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP powyżej 24 miesięcy wynosi 16,9%.
- Główną przyczyną utraty zatrudnienia przez respondentów jest zakończenie pracy na czas określony, dorywczej lub sezonowej (31,6% wskazań), ale także likwidacja zakładu pracy lub stanowiska (21,3%). Większość badanych bezrobotnych, jako główny powód rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, wskazało chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (68,3%).
- Jeśli chodzi o formy wsparcia oferowane przez powiatowe urzędy pracy, badane osoby najczęściej korzystały z krajowego pośrednictwa pracy (39,1%) oraz ze staży (36,1%). Jako główne źródło utrzymania, respondenci biorący udział w badaniu najczęściej wskazywali, iż pozostają na utrzymaniu innych osób (53,8%). Z kolei z zajęć dorywczych utrzymuje się 26,1% badanych bezrobotny.
- Rozpatrując możliwość podjęcia pracy u pracodawcy oferującego alternatywne formy zatrudnienia, respondenci najczęściej zatrudniliby się jako pracownik najemny w pełnym wymiarze czasu pracy (63,1%), natomiast niechętnie podjęliby się zatrudnienia w formie telepracy (3,3%). Głównym czynnikiem, którym kierują się przy wyborze oferty jest wysokość zarobków (67,0%) oraz odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania (53,3%).
- Badani bezrobotni charakteryzują się niską mobilnością zawodową. Nie są skłonni do podjęcia zatrudnienia w innych województwach, a także poza granicami kraju. O niskiej mobilności badanych świadczą także plany związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższego roku. Aż 67,2% z nich nie planuje takiego wyjazdu.
- W ciągu ostatnich 12 miesięcy, 11,6% badanych bezrobotnych ukończyło naukę w szkole. Spośród bezrobotnych absolwentów, 51,3% osób pracowało zarobkowo, zanim się zarejestrowało w powiatowym urzędzie pracy, a 28,4% korzystało z usług doradcy zawodowego.
- Analizując oczekiwania absolwentów względem przyszłej pracy, dla większości bardzo ważny jest satysfakcjonujący poziom wynagrodzenia, ubezpieczenie zdrowotne oraz dobra atmosfera w pracy.

- Większość badanych pozytywnie ocenia zdobyte umiejętności, wiedzę czy kompetencje i uważa posiadane umiejętności teoretyczne jak i praktyczne nabyte w trakcie studiów za przydatne. Podobnie jest w przypadku zastosowania umiejętności analitycznych nabytych w trakcie studiowania oraz posiadanego tytułu lub stopnia naukowego.

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć respondentów w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego (N=7030).....	6
Wykres 2. Miejsce zamieszkania respondentów biorących udział w badaniu (N=6830)	7
Wykres 3. Wiek respondentów biorących udział w badaniu (N=7017)	8
Wykres 4. Typ ukończonych szkół przez respondentów (N=7043).....	9
Wykres 5. Sytuacja życiowa w jakiej obecnie znajdują się respondenci (N=7042)	10
Wykres 6. Poszukiwanie pracy przez respondentów w okresie ostatnich 4 tygodni (N=6954)	11
Wykres 7. Sposoby poszukiwania pracy przez respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6397)	12
Wykres 8. Bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne w województwie zachodniopomorskim (N=6767)	13
Wykres 9. Średni poziom wynagrodzenia netto, jaki powinien zaproponować potencjalny pracodawca wg respondentów [w zł] (N=6415).....	14
Wykres 10. Aktywność respondentów w kształceniu pozaszkolnym (N=6989)	15
Wykres 11. Kształcenie w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo) respondentów (N=6974).....	16
Wykres 12. Okres pozostawania respondentów w rejestrach powiatowych urzędów pracy (N=6949).....	17
Wykres 13. Przyczyny utraty pracy przez respondentów (N=6131).....	18
Wykres 14. Powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy przez respondentów (N=6895).....	19
Wykres 15. Formy wsparcia świadczone przez powiatowe urzędy pracy, z których skorzystali respondenci (N=4951)	20
Wykres 16. Źródła utrzymania respondentów (N=6858).....	21
Wykres 17. Formy zatrudnienia, których badani respondenci nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia (N=6620)	22
Wykres 18. Czynniki, którymi kierują się respondenci przy wyborze oferty pracy (N=6863).....	23
Wykres 19. Skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania (N=5319).....	24
Wykres 20. Plany respondentów związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy (N=6950)	25
Wykres 21. Ukończenie przez respondentów nauki w szkole w ciągu ostatnich 12 miesięcy (N=6882).....	26
Wykres 22. Korzystanie z usług doradcy zawodowego oraz podjęcie zatrudnienia przed rejestracją w powiatowym urzędzie pracy przez badanych absolwentów (N=1039)	26
Wykres 23. Ocena przydatności zdobytych w trakcie nauki w szkole umiejętności, kompetencji oraz uprawnień przez respondentów (N=735)	28
Wykres 24. Plany dotyczące rozpoczęcia dalszej nauki przez absolwentów w ciągu najbliższych trzech miesięcy (N=934)	29

Spis tabel

Tabela 1. Liczba respondentów biorących udział w badaniu w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego	5
Tabela 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego (N=7017)	8
Tabela 3. Ocena oczekiwań związanych z przyszłą pracą przez respondentów (N=778)....	27